

המוצא תפילין

פרק עשירי

עירובין

קהל

אמר רבי יוחנן. לענין עיולי כולי^א עלמא המכניס שרץ חייב ולענין להוציא הנמצא בעזרה צננת צהאי קרא פליגי: ויבאו הבהנים (ב) פנימו בית ה' בהיב^ב ויוציאו הטומאה. ע"ז ומקצועתיה שהן מטמאין צהאל^ג: א' חצר בית ה'. עורה: ויקבלו הלויים להוציא משם צהא קדוה. אצל כהנים אמרים לא מטמאין אע"פ שהיו נריכים לנשים הכהה אלו מוציאין מן ההיכל לעזרה ואילו משם ולחוץ ליום הוא דמיטמאין ולא כהנים בן ננס סבר מדאשתמי טומאת עורה מכהנים ללויים שמע מינה היכא דאיתא בעזרה לא מפקיין ליה בעזרה אלא מהדרין אהתירא וצננת נמי לא דחיין צננת: טומאה בעזרה איתא. כלומר היכא דאיתא התם לא תמרסא כולי האי: דלא אפשר. צהיכל לא עיילי ליום דלאי כהנים אסרי למיעול אלא לעזרה דכתיב (ויקרא טו) ואל יצא צבל עת אל הקדש זה היכל מצית לפרוכת זה לפני ולפנים: תו לא מטמאין צהבהים. שהרי אפשר צלויים אצל לשהוי עד אורתא לא: מסייע בהני. דלמר לקמן כהנים טמאין עדיפי מטורי ישראלים: אך אף הפרוכת וגו'. צעלי מומין כתיב: רקיעין. טקין של והב שמחפין שהן בית קדשי הקדשים ממוחי: אך חלק. כלומר^ד אכין ורקין מיעטין כל אחין וגמין רבויין^ה. חלק מיעט למלאכה שרי לעיולי: טמא ובע"פ מום. אי אפשר אלא צהחד מהן איזה מהן מכניסין: דהא אישתי בעבודת צבור. דכתיב (צננת כה) צננתו ואפילו צננתא^ו אצל צננת מום לא הותר דתינא צננת כהנים^ז מום צו את להם אלהיו לא יגש להקריב^ח אין לא אלא ממדין שהן קרויין לתם עניין שנאמר^ט את קרבני לחמי לאשי שאר קרבנות לצור מנין מ"ל שוב לתם קרא אחרנא כתיב צננתא^י דהא אישתי באכילת קדשים. מהאי קרא לתם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל: המושחות. מודדי התמויני ומליצין סימן כשהן צמוד אלפים ט"ו אמות דכפרית צנני שהוליוהו (לעיל דף יב:). ל"א מפני הטועין שזוכחין ויוצאין וחוזקין וכנסין לפיך מקצרין המודדין את התמוס^{יא} הסימן ומליצין צמוד התמוס שאס יאל לא עבד איסורא: ויבנ. דמשלך נתנו לך שכבר הוא צמוד תמוס והכא איתא ר' שמעון למיתב טעמא למילתיה דלא תימנא מילך אני צאיסור שנת אלא משלו נתתי לו והכא נקט לה משום פלוגתא דמינא כנור דמפרט ואיל: קושירא. צנימת כנור שנפסקה ופליג עליה רצי שמעון לעיל ואמר צציימתא עונבה ואמר הכא טעמא למילתיה ופליג. איתא דלעיל ואמר לא הותרו צצנקדש אלא צצנת וצתרחי מייפלגא מילתא דרצי שמעון רישא צצמחשך חון לתמוס וסיפא צצנימת כנור והכי קאמר רצי שמעון לתנא קמא אע"פ שהקלתי צצמחשך חון לתמוס מממיר אני צצנימת כנור דהתם משלך נתנו לך אצל כאלן לא המירו אלא צצנת: קשירא דאתיא לרידי חובב הטאת. צצנימת (ד) גורה שמה יקשור קשר של קיימא^{יב}:

הנהגות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ויבאו הכהנים לפניהם: (ב) ד"ה דהא אישתי וכו' מקדשי הקדשים וגו' לא יגש כי מום בו וכו' וסמין ליה אקרא: (ג) ד"ה המשמות וכו' מדתן הסי' ואלמר קן מ"ה מפני הטועין מפני טעמי המדה: (ד) ד"ה קשירא וכו' צצנימת גזור תמוס: (ה) תמוס ד"ה א"ר יוחנן וכו' כתיב ומפליג בין כהנים למוציא דלון חילוק:

תורה אור השלם
(א) ויבאו הכהנים לפניהם בית ה' לטהר ויוציאו את פל הטומאה אשר נתאם בהיכל ה' לחצר בית ה' ויקבלו הלוים להוציא דמלת דברי הימים ב' יב: (ב) אך אף הקריב לא יבא ואל המזבח לא יגש כי מום בו ולא יחל את מקדשי פי אפי' מקדשים: (ויקרא כא, כג)

רבי נסים גאון
כלי חרש אשר יפול מהם מכל האוכל היו נתברך מאלו המקראות שכלי חרש אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין בלבד מכלל שאינו נעשה אף הטומאה לפי שאב הטומאה מטמא אדם וכלי ולא מצינו כלי חרש מטמא אלא אדם ולא כליים מקוים שיש להם טומאה ככלי המעלה של אינה אלא מעלת וזה הטומאה שאינו מטמא אלא אוכלין ומשקין בלבד כדברי רבאמרין בתחילת דברי נדבך (ביק דף ב) ותניא בתורה כהנים יכול אף הכלים היו מטמאין מאד כלי חרש ת"ל אוכל אוכלין ומשקין באידי דבי חרש וכן הכלים מטמאין באידי כלי חרש. ובריק אור לארבעה עשר (פסחים דף כ) אמרין תני תנא קמיה דרב שעת שרין מטמא את המשקין ומשקין את הכלי וכלי מטמא את האוכלין ואוכלין את המשקין ולמדנו ג' טמאות בשרין א"ל הני ד' הויין אמר [גון] משקין דרישא נתברר מכל אלו הדברים כי השרין מטמא הכלי והכלי את האוכלין והאוכלין את המשקין (זהו) [ומיהו] מדרבנן משקין נמי מטמאין כלי חרש כדאיתא תרי"ב וכבר פירשנו בפרק אלו דברים וברכות. ואמרין עלה [בפסחים שם] אמר ליה רב אדא בר אבהו לרבא ולוחידי האי תנורא כמאן דמלי טומאה ותיורה פת ראשונה אמר ליה לא אמרין כמאן דמלי טומאה דתניא יכול כה ויהא ברייתא שכבר הוזכרה זהו עיקר דלין כלי חרש נעשה אב הטומאה. ואיתא בתורה כהנים נפש אשר תגע בכל דבר טמא ר' עקיבא אמר ליה אפילו באוכלין ומשקין וכלי חרש יתא חייב ת"ל בבמהמה מה בתמהמה מותרת שהיא אב הטומאה יצאו אלו שאינן אב הטומאה לטמא. ובגמרא דאור לארבעה עשר דבני מערבא (הלכות ג) גרסי הוא טמא אינו נעשה לטמא ועיקר הדבר הוא מה שהוזכרה: טמא נכנס דהא אישתי בעבודת ציבור. ב"א דמסתח יומא (דף ו) גרסין איתמר טמאות אמת רב נתמן אמר הויה היתב ציבור ואסיקנה כל טומאת המת צביבורי רחמנא שרייה ותינא וס' ד' ו (שמות כח) ונשא אהרן את עון הקדשים וכי איזה עון הוא נשא אם עון פיגול וכו' הא אינו נשא אלא עון טומאה שהתורה מכללה ציבורי. ובמס' פסחים בפר' אלו דברים בפסח דוחין את השבת (דף טז) גרסי' ופסח גופיה מצא לן כולי' יכול לא יהו עושין את השני אלא שני וכו' אלא ת"ל אינו נדה לפסח שני אלא עושין בטומאה דציבור נמי דעבד בטומאה בטמא נפש אבל בשאר טמאות לא. ובפ' כיצד צולין (דף עט) שנינו נטמא קהל או רוב או שהיו הכהנים טמאין והקהל טהור (יעשה) ויעשוין בטומאה בעל מום נכנס דהא אישתי באכילת קדשים זהו מן התורה דכתיב (ויקרא כא) כל איש אשר יגע בדם מוצר אהרן הנהן לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל: סליקא לה מסכת דעירובין בישיעתא דשמיא ברוך נותן ליעין כה

אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו. פירש צקונטרס שצא לתוך דכולי עלמא מכניס שרץ חייב ולענין הוצאת טומאה פליגי ומימה לכאורה אין חילוק דאי מכניס שרץ חייב הוא הדין דמוזכר להוציא מישלחו מן המטהה^א דכל היכא דקריין לא יעמאו את משכני^ב קריין וישלחו וא"כ מאי טעמא דמתן דלמר מעזרה לא ונראה דמילתא צאפי נפשה היא ולא קאי להויי הא דקאמר לעיל כתיב^ג ופליג בין צנכניס בין צנמוציא דלון חילוק דכפירשנו אלא צא לאסמוכי קרא למתן דלמר חייב ולמתן דלמר פטור:

אמר ר' שמעון יבנ. והכי קאמר ליה רצי שמעון לתנא קמא אע"פ שמיקל אני צצמחשך חון לתמוס מממיר אני צצנימת כנור דהתם כאלן קולא הוא אלא משלך נתנו לך וגם ללו לא נתנו לך אלא משלך דהיינו עניבה דהוה דבר המותר והא דנטור עד הכא משום דצעי לאסוקי מילי דצצנקדש אצל לא צצנימת: דהדן עלך המוצא תפילין וסליקא לה מסכת עירובין

נכנסין בעלי מומין מצוה בטהורין אין שם טהורין נכנסין טמאין אידי ואידי כהנים אין ישראלים לא אביעיא דהוה שמה ובעל מום איזו מהן נכנס רב הייא בר אשי אמר רב טמא נכנס דהא אישתי בעבודת ציבור ר' אלעזר אמר גבעל מום נכנס דהא אישתי קדשים: רבי שמעון אמר וכו': רבי שמעון היכא קאי התם קאי דתנן^א מי שהחשיך חוץ לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס ר' שמעון אמר אפי' חמש עשרה אמה יכנס לפי שאין המשוחות ממוצעין^ב את המדות מפני הטועים דקאמר תנא קמא לא יכנס ואמר ליה רבי שמעון יבנ: שלא התירו לך אלא משום שבות: היכא קאי התם קאי דקאמר תנא קמא קושירא ואמר ליה רבי שמעון עונבה עניבה דלא אתי לרידי חובב הטאת שרו ליה רבנן קשירא דאתי לרידי חובב הטאת לא שרו ליה רבנן:

הדרן עלך המוצא תפילין וסליקא לה מסכת עירובין
המדות מפני הטועין כלומר הניחו מקום שלא הכניסוהו במקום אלפים אמה (ג) אותם שמדרדו התחום יתר מזה וראינו מכלל תחומן הן וליפיק התירו לך דלא התירו לך אלא משום שבות גם דבריו הללו במשנה (ו) משיב על שמר ת"ק קשירא. א"ל קשירא דשאת ליה חובב הטאת גזר בה עניבה דלא קשירא היא אלא אתי לרידי חובב הטאת אלא משום שבות לא גזר בה רבנן דכל מקום דהתירו לא התירו שם אלא מקום שהוא מותר והם שגזרו עליו משום שבות והוא אכל במקום איסורא דהתירו ליה: הדרן עלך המוצא וסליקא לה מסכת עירובין

הנהגות וצינונים
[א] צ"ל ויתקן (מהרש"ל (השלם)): [ב] יש להוסיף דבהנא הוא (דפוס ויניציאה רפ"ח דפוס שאלותיק): [ג] צ"ל מוציין (גליון דפוס ויניציאה): [ד] צ"ל דרכלי (דפוס שאלותיק וכת"י): [ה] צ"ל כ"א (ראש משבירי וכו' דפוס ויניציאה רפ"ח ובדפוס שאלותיק): [ו] בדפוס שאלותיק נוסף אין [בדפוס ויניציאה רפ"ח נוסף ומתקין]. ובדפוס פירוש הנוסח "מקצור המודדין את התמוס ומוציין דפיסין בתוך התחום": [ז] כל הדבור לימא דבריה וכת"י ונוסף בדפוס ויניציאה, ועי' מהרש"א:

אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו. פירש צקונטרס שצא לתוך דכולי עלמא מכניס שרץ חייב ולענין הוצאת טומאה פליגי ומימה לכאורה אין חילוק דאי מכניס שרץ חייב הוא הדין דמוזכר להוציא מישלחו מן המטהה^א דכל היכא דקריין לא יעמאו את משכני^ב קריין וישלחו וא"כ מאי טעמא דמתן דלמר מעזרה לא ונראה דמילתא צאפי נפשה היא ולא קאי להויי הא דקאמר לעיל כתיב^ג ופליג בין צנכניס בין צנמוציא דלון חילוק דכפירשנו אלא צא לאסמוכי קרא למתן דלמר חייב ולמתן דלמר פטור:

אמר ר' שמעון יבנ. והכי קאמר ליה רצי שמעון לתנא קמא אע"פ שמיקל אני צצמחשך חון לתמוס מממיר אני צצנימת כנור דהתם כאלן קולא הוא אלא משלך נתנו לך וגם ללו לא נתנו לך אלא משלך דהיינו עניבה דהוה דבר המותר והא דנטור עד הכא משום דצעי לאסוקי מילי דצצנקדש אצל לא צצנימת: דהדן עלך המוצא תפילין וסליקא לה מסכת עירובין

נכנסין בעלי מומין מצוה בטהורין אין שם טהורין נכנסין טמאין אידי ואידי כהנים אין ישראלים לא אביעיא דהוה שמה ובעל מום איזו מהן נכנס רב הייא בר אשי אמר רב טמא נכנס דהא אישתי בעבודת ציבור ר' אלעזר אמר גבעל מום נכנס דהא אישתי קדשים: רבי שמעון אמר וכו': רבי שמעון היכא קאי התם קאי דתנן^א מי שהחשיך חוץ לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס ר' שמעון אמר אפי' חמש עשרה אמה יכנס לפי שאין המשוחות ממוצעין^ב את המדות מפני הטועים דקאמר תנא קמא לא יכנס ואמר ליה רבי שמעון יבנ: שלא התירו לך אלא משום שבות: היכא קאי התם קאי דקאמר תנא קמא קושירא ואמר ליה רבי שמעון עונבה עניבה דלא אתי לרידי חובב הטאת שרו ליה רבנן קשירא דאתי לרידי חובב הטאת לא שרו ליה רבנן:

הדרן עלך המוצא תפילין וסליקא לה מסכת עירובין
המדות מפני הטועין כלומר הניחו מקום שלא הכניסוהו במקום אלפים אמה (ג) אותם שמדרדו התחום יתר מזה וראינו מכלל תחומן הן וליפיק התירו לך דלא התירו לך אלא משום שבות גם דבריו הללו במשנה (ו) משיב על שמר ת"ק קשירא. א"ל קשירא דשאת ליה חובב הטאת גזר בה עניבה דלא קשירא היא אלא אתי לרידי חובב הטאת אלא משום שבות לא גזר בה רבנן דכל מקום דהתירו לא התירו שם אלא מקום שהוא מותר והם שגזרו עליו משום שבות והוא אכל במקום איסורא דהתירו ליה: הדרן עלך המוצא וסליקא לה מסכת עירובין

הנהגות וצינונים
[א] צ"ל ויתקן (מהרש"ל (השלם)): [ב] יש להוסיף דבהנא הוא (דפוס ויניציאה רפ"ח דפוס שאלותיק): [ג] צ"ל מוציין (גליון דפוס ויניציאה): [ד] צ"ל דרכלי (דפוס שאלותיק וכת"י): [ה] צ"ל כ"א (ראש משבירי וכו' דפוס ויניציאה רפ"ח ובדפוס שאלותיק): [ו] בדפוס שאלותיק נוסף אין [בדפוס ויניציאה רפ"ח נוסף ומתקין]. ובדפוס פירוש הנוסח "מקצור המודדין את התמוס ומוציין דפיסין בתוך התחום": [ז] כל הדבור לימא דבריה וכת"י ונוסף בדפוס ויניציאה, ועי' מהרש"א: